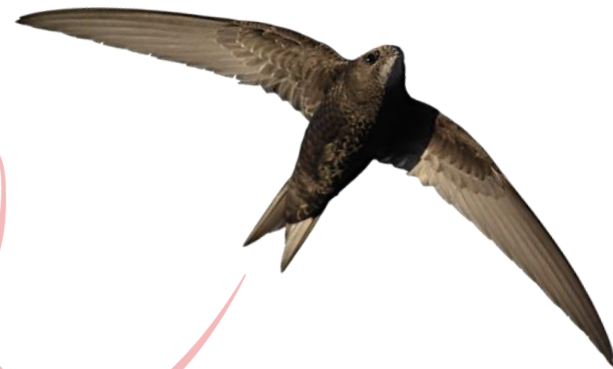

Gemeenteraadsverkiezingen 2026

Lobbytraining voor lokale initiatieven - 12 mei 2025

Samen voor een mooie en
duurzame provincie Utrecht

Opzet van de training

Wat

- Wie zijn er vanavond bij?
- Hoe werkt de gemeente (ambtelijk, bestuurlijk, politiek)
- Wat is een goede lobbystrategie?
- Wat doet de NMU?
- Hoe kunnen we elkaar versterken?

Wie zijn er vanavond bij?

EnergieRijk Houten

Duurzame Vecht

stichting Vrienden van het Van Boetzelaerpark

BaarnDuurzaam

Werkgroep Biodiversiteit De Bilt

Duurzaam Amersfoort Zuid

SOEN

Biodiversiteitsteam Woerden

IVN

Voorzitter Bewonersvereniging Bilthoven Noord

Off Trend

Actiegroep Langbroekerdijk

Iedereen is GoedVolk en MMNatuurlijk

Biodiversiteit en herinrichting ONL 30

Natuur- en Milieuvereniging de Groene Venen

Zon op De Ronde Venen

Bewonersvereniging Hoge Dennen

Ja, buurtwerkgroep voor een verkeersveilige en biodiverse straat

Duurzaam Alphen-Chaam

Austerlitz Groen

Werkgroep Biodiversiteit De Bilt

De Groene Venen, vereniging voor Milieu- en Natuurbescherming V
Repaircafe

Projectgroep Cicade (natuurontwikkeling windpark Rijnenburg), tijd
biodiversiteitsteam woerden (Duurzaam Woerden, IVN en KNNV)

Werkgroep Biodiversiteit de Bilt

GoedVolk, Ver.Dorp en Natuur Amerongen-Leersum (paddentrek, f

Stichting Welzijn Saffier

Buurt

zadenbibliotheek runnen

insektenlint Eemnes

Nee

X

Zero waste Utrecht/Nederland

Zero Waste Groene Hart

Verpakkingsvrije winkel, Vegaboerderij

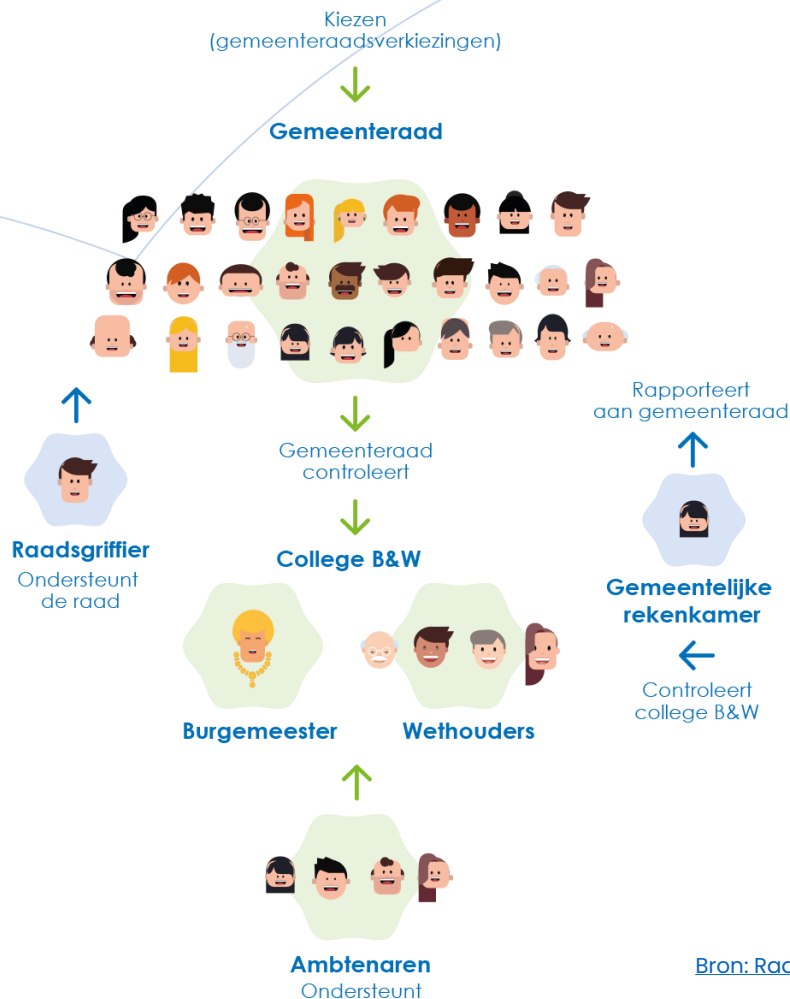
duurzaam lopikerwaard

ja, decz

Energieboswachter

Museumkwartier duurzaam

Hoe werkt de gemeente?

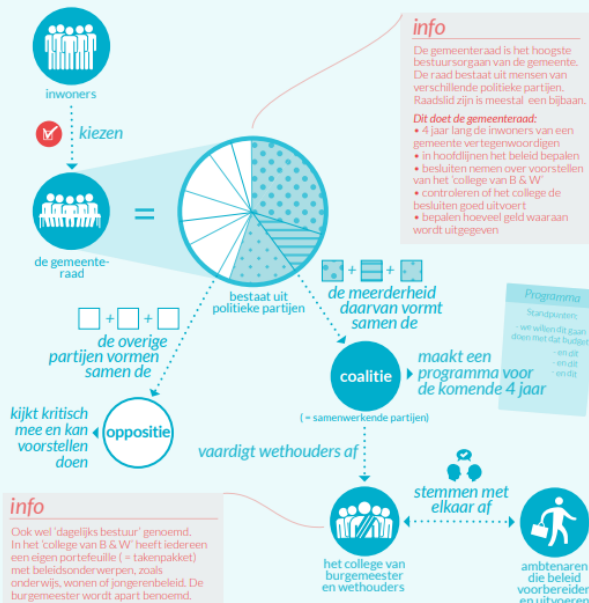
GEMEENTEBELEID, HOE WERKT DAT?

Wat is beleid?
Alle plannen die de overheid maakt om (nieuwe) doelen te behalen voor de samenleving

Wie speelt een rol?

En wat doen zij?

Hoe kun je beleid beïnvloeden?

informele manieren:

samen de media opzoeken

Breng mensen bij elkaar om samen jullie ideeën onder de aandacht te brengen bij lokale politici, bijvoorbeeld:

- door de media op te zoeken, zoals Twitter of de (wijk)krant
- door een gemeenteraadslid uit te nodigen voor een gesprek (= lobbyen)

een maatschappelijk initiatief starten

Heb je ideeën over hoe je iets kan betekenen voor de samenleving? Je kan een maatschappelijk initiatief opzetten en een netwerk opbouwen met beleidsmakers en politici. Kijk op doedemocratie.net voor meer info.

formele manieren:

burgerinitiatieven

Als inwoner kun je een burgerinitiatief indienen. Zo krijg je onderwerpen, plannen of voorstellen direct op de agenda van de gemeenteraad. Dat kan bijvoorbeeld:

- via een wijkraad
- zelfstandig, door handtekeningen op te halen

doen?

De inhoud van het voorstel moet nieuw zijn en over iets in jouw gemeente gaan, niet over landelijk geregelde thema's. Voor burgerinitiatieven gelden verschillende regels per gemeente, zoals je minimale leeftijd (vaak 14 of 16 jaar) of het aantal handtekeningen. Google daarvoor even op 'burgerinitiatief' + '<jouw gemeente>'.

inspraak tijdens de raadsvergadering

In de meeste gemeenten mogen inwoners aan het begin van elke raadsvergadering spreken om hun mening te laten horen.

deelnemen aan een adviesraad of -commissie

Inwoners kunnen solliciteren naar een plek in een adviesraad of -commissie, zoals die van jeugd of cultuur. Deze raad of commissie kan op elk moment, gevraagd en ongevraagd, advies geven aan het college van B & W over gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan.

lid worden van een politieke partij

Iedereen kan lid worden van een politieke partij. Als lid kan je meepraten over standpunten of helpen met bijvoorbeeld campagne voeren.

[Download deze afbeelding](#)

Fasen tot de gemeenteraadsverkiezingen

Kandidatenlijsten en verkiezingsprogramma's worden opgesteld

Voorbereiding
nov - jan '24

Kandidatencommissies & verkiezingsprogramma-commissies worden ingesteld

Start verkiezingsperiode
jan - jun '25

Vaststelling
jul - dec '25

Verkiezingsprogramma's en kandidatenlijsten worden vastgesteld door de leden

Kandidaten voeren campagne

Campagne & verkiezingen
jan - mrt '26

Verkiezingen:
18 maart 2026

Er wordt een coalitie gevormd;
coalitieakkoord geschreven en wethouders gekozen

Collegevorming
april - sept '26

Wat is een goede lobbystrategie?

Onderdelen:

- Timing politieke seizoenen
- Framing welke woorden
- Activiteiten uitnodiging gesprek, rondleiding
- Zichtbaarheid (kandidaat) raadslid en je eigen initiatief
- Follow-up blijf in contact (rondom verkiezingen en daarna)

Wat is een goede lobbystrategie?

Timing

- Jaar 4 = profileringsjaar
- Dus makkelijk om gemeenteraadsleden en wethouders uit te nodigen voor bijeenkomsten ... en uitspraken te ontlokken

Timing: politieke seizoenen

2026

Jaar 1 - ploegen

Jaar 2 - zaaien

Jaar 3 - oogsten

2025

Jaar 4 - feest

Wallaart
& Kusse

Wat is een goede lobbystrategie?

Timing:

- we hebben het in deze training over kansen rondom de gemeenteraadsverkiezingen
- Raadsleden voeren campagne!

Seizoenen per beslisser

Wat is een goede lobby strategie?

Framing (woorden) NMU 2022

- DUURZAME BOUW
- SCHONE ENERGIE EN ENERGIEBESPARING
- CIRCULAIRE ECONOMIE
- EEN GROENE KLIMAATBESTENDIGE REGIO
- RIJKE NATUUR
- GEZONDE MOBILITEIT
- DUURZAME LANDBOUW
- DE OMGEVINGSWET

Framing (woorden) NMU 2026: 'Kiezers willen..'

- EEN GEZONDE WONING VOOR IEDEREEN
- BETAALBARE ENERGIE VOOR IEDEREEN
- ONAFHANKELIJKHEID VAN BUITENLANDSE GRONDSTOFFEN
- GEZOND LEVEN
- GEZONDE VOEDSEL VAN GEZONDE LANDBOUW
- GROENE WIJKEN EN SCHONE LUCHT
- RIJKE NATUUR
- INVLOED

Wat is een goede lobbystrategie?

Framing (voorbeelden):

- Tegengaan Amerikaanse rivierkreeft ipv natuurvriendelijke oevers
- Energievoorziening met zeggenschap bewoners, in plaats van windmolens en warmtenetten
- Onafhankelijkheid van autoritaire regimes in plaats van zuinig met grondstoffen en minder afval
- Oer-hollands landschap in plaats van mooie natuur

Wat is een goede lobbystrategie?

Activiteiten

- Zoek uit met wie je in gesprek wil
- Raadsleden zijn vindbaar op gemeentepagina of website partij
- Benader (kandidaat)raadsleden persoonlijk
- Nodig ze uit bij je langs te komen, of bij en lopende activiteit

montfoort.bestuurlijkeinformatie.nl/People/Profiles/913d5f97-5087-433c-bf51-1e4ab9a95605

Categorieën

- Raad
- Commissies
- Griffie

Lokaal Montfoort

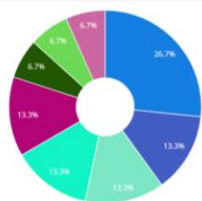
- ☒ Lokaal Montfoort
- ☒ Progressief Akkoord
- ☒ CDA
- ☒ VVD
- ☒ SGP
- ☒ Inwonersbelangen Montfoort Linschoten
- ☒ ChristenUnie
- ☒ D66

Functie

- ☒ Alles weergeven

Raad

Lokaal Montfoort	4 zetels (26.7%)
Progressief Akkoord	2 zetels (13.3%)
CDA	2 zetels (13.3%)
VVD	2 zetels (13.3%)
SGP	2 zetels (13.3%)
Inwonersbelangen Montfoort Linschoten	1 zetel (6.7%)
ChristenUnie	1 zetel (6.7%)
D66	1 zetel (6.7%)

Lokaal Montfoort (4 zetels)

Bestuur en raadsleden

 John van der Velden Raadslid VHL Lokaal cie RWD Fractiesecretaris Interim bestuurssecretaris Lid Klein Slim Groepje https://www.vhllokaal.nl/govert-versluis	 Govert Versluis Raadslid VHL Lokaal Fractievoorzitter Commissie Algemene Zaken Aanspreekpunt voor de kernen Meerkerk en Lexmond NEEM CONTACTOP	 Ellie Meijdam Raadslid VHL Lokaal Commissie WOS Aanspreekpunt voor de kernen Leerdam Centrum en Oost, Nieuwland en Schoonewoerd. NEEM CONTACTOP	 Hans van den Berg Raadslid VHL Lokaal cie WOS Raadswerkgroep APV Aanspreekpunt voor de kernen Leerdam West en Noord en Schoonewoerd. NEEM CONTACTOP
--	--	--	--

Wat is een goede lobbystrategie?

Zichtbaarheid van jouw initiatief

- Belangrijk om aan raadsleden bekend te maken
 - wat jullie doen
 - hoe jullie kunnen helpen doelen te bereiken in de gemeente
 - wat jullie nodig hebben van de gemeentepolitiek
- Gebruik hiervoor de voorbeeldbrief NMU
- Gebruik social media (foto, quote)

Wat is een goede lobbystrategie?

Follow up

- Benut contacten die je nu opdoet ook in najaar 2025 en voorjaar 2026, én daarna!
- Haak aan bij activiteiten NMU
 - Website NMU (voorjaar 2025)
 - Groene Belofte (najaar 2025)
 - Verkiezingen (voorjaar 2026)
 - Coalitieonderhandelingen (voorjaar 2026)
 - Input gemeentebestuur (2026-2030)

Wat doet de NMU - voorjaar 2025

- Website en mailing aan politieke partijen
- Met concrete tekstvoorstellen voor verkiezingsprogramma's
- Voorbeeldbrieven voor lokale initiatieven

Wat doet de NMU - voorjaar 2025

- Website en mailing aan politieke partijen
- Met concrete tekstvoorstellen voor verkiezingsprogramma's
- Voorbeeldbrieven voor lokale initiatieven

2. Kiezers willen betaalbare energie voor iedereen

Een warme woning, betaalbare stroom en geen zorgen over afhankelijkheid van instabiele regimes – dat wil iedereen. Door lokaal te besparen en op te wekken, houden we de energiekosten laag en krijgen bewoners meer grip op hun energiekosten. De energietransitie is niet alleen noodzakelijk, maar ook een kans: voor nieuwe bedrijvigheid, banen en betrouwbare energievoorziening dicht bij huis.

VOORBEELDTKSTEN

3. Kiezers willen groene wijken en gezonde lucht

Een groene wijk is veel meer dan een mooi uitzicht. Bomen en planten zorgen voor schaduw, koelte en gezonde lucht. Zo...

Wat doet de NMU-voorjaar 2025

- Website en mailing aan politieke partijen
- Met concrete tekstvoorstellen voor verkiezingsprogramma's
- Voorbeeldbrieven voor lokale initiatieven

Verkiezingsprogramma

Toelichting

De gemeente ontwikkelt integrale projecten voor duurzame elektriciteit, warmte en infrastructuur.

Koppeling van opwek, opslag en gebruik maakt het systeem betaalbaar, betrouwbaar en toekomstbestendig.

De gemeente ondersteunt energie- en warmtegemeenschappen actief.

In de Energiewet 2025 en Wet Collectieve Warmte krijgen zij een formele rol. Lokaal eigendom houdt opbrengsten in de regio. [Zie gem Amsterdam.](#)

De gemeente handhaaft energielabel C voor kantoren >100m².

Wettelijke plicht sinds 2023. Energiebesparing is laaghangend fruit dat vastgoedwaarde verhoogt.

De gemeente stimuleert duurzame maatregelen bij VvE's met praktische en juridische ondersteuning.

Veel potentieel op platte daken. Ontzorging maakt verschil voor kleinere VvE's zonder eigen capaciteit.

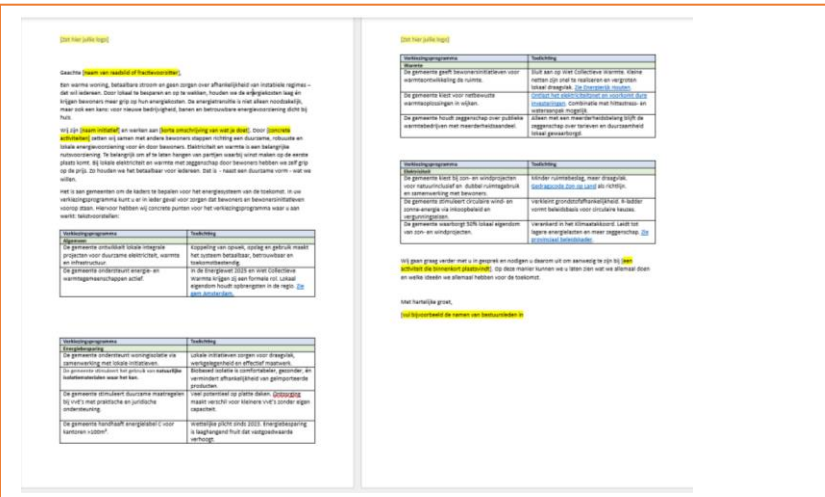
De gemeente kiest bij zon- en windprojecten voor natuurinclusief en dubbel ruimtegebruik en samenwerking met bewoners.

Minder ruimtebeslag, meer draagvlak. [Gedragscode Zon op Land](#) als richtlijn.

Wat doet de NMU - voorjaar 2025

Handreiking aan bewonersinitiatieven

- Lobbytraining (12 mei)
- Voorbeeldbrieven (per thema)
- Vindbaar op website NMU

Wat doet de NMU - **najaar 2025**

- Raadskandidaten uitnodigen voor de Groene Belofte
- Website NMU
- Stemmen op Groenste kandidaat

We trekken ook hier graag samen op met jullie!

Wat doet de NMU - voorjaar 2026

- **Voor 18 mrt 2026** Communicatie richting kiezers, adhv groene beloftes
 - **Na 18 mrt 2026** Input voor coalitie-onderhandelingen aan formerende partijen
- We trekken hierin graag samen op met jullie!

Aan de slag! - voorjaar 2025

- Gebruik de voorbeeldbrief, geef er je eigen draai aan
- Bouw eventueel lokale coalities
- Kom in contact met je lokale (kandidaat)raadsleden
- Nodig ze uit

En later - **najaar 2025**

- Nodig lokale politici uit om een Groene Belofte te doen
- Blijf contact houden met lokale politici

Zie de groene beloftes van 2018

En later - voorjaar 2026

- Communiceer over de verkiezingen vanuit jouw perspectief
- Gebruik de Groene Beloftes
- Organiseer eventueel samen met andere partijen een lokaal debat
- Gebruik social media (#kiesgroen&gezond)

Vragen, opmerkingen, wensen?

- Wij sturen linkje naar NMU-pagina waar deze presentatie en voorbeeldbrieven te vinden zijn
- We komen in het najaar graag bij jullie terug.
- We versterken elkaar online met **#kiesgroen&gezond**, taggen elkaar zoveel mogelijk

